

folkningsgrupper fra den økonomiske og politiske udviklingsproces. Danmarks program- og projektbistand til Nepal bidrager til at adressere disse problemer ved at fokusere den danske støtte på et sektorprogram for uddannelse, et sektorprogram for miljø, energi og forvaltning af naturressourcer samt i stigende grad på programmer og aktiviteter til fremme af menneskerettigheder, demokratisering, god regeringsførelse og decentralisering. En ny landstrategi for den kommende 5-års periode er under udarbejdelse.

Sektorprogramstøtte til uddannelsessektoren: Støtten til uddannelsessektoren er med virkning fra juli 2004 samlet i et program med to komponenter: grunduddannelse (1-5 klassetrin, uformel uddannelse, voksenuddannelse m.v.) samt sekundær uddannelse (klassetrin 6-10). Sammen med en række andre donorer bidrager Danmark til gennemførelsen af regeringens program for uddannelse inden for disse områder. Denne indsats fokuserer på øget adgang til uddannelse, især for piger, fremme af kvaliteten i undervisningen, samt institutions- og kapacitetsopbygning. Programmets konkrete aktiviteter omfatter bl.a. udvikling af læseplaner, der er tilpasset lokale forhold, trykning af skolebøger, opførelse af nye og forbedring af eksisterende skoler, videreuddannelse af lærere, decentralisering af forvaltningen og større involvering af lokale aktører i skolens planlægning og styrelse. Den danske støtte ydes i overvejende grad som tilskud til det nationale uddannelsesbudget, men også som direkte finansiering af konkrete aktiviteter, herunder teknisk bistand. Grunduddannelseskomponenten løber fra 2004-2009, mens sekundær uddannelseskomponenten løber fra 2003 til 2009. Programmets samlede bevilling er på 465 mio. kr., fordelt med 200 mio. kr. til grundskoleuddannelseskomponenten og 265 mio. kr. til sekundær uddannelse.

Sektorprogramstøtte til miljø-, energi- og naturressourcer: Støtten til miljø-, energi og naturressourcesektorerne vil fra juli 2005 ske i et samlet sektorprogram, der vil bygge på resultater og erfaringer opnået i den hidtidige og eksisterende støtte til de tre områder. Det samlede program vil have til formål at bidrage til en mere effektiv gennemførelse af Nepals politik mht. reduktion af fattigdommen ved at sikre en miljømæssig bæredygtig udvikling og forbedring af de fattiges levevilkår i såvel byerne som i landområderne. Det samlede program vil indeholde komponenter, der er rettet specifikt mod de enkelte fagministerier og -direktorater som f.eks. Miljø- og befolkningsministeriet, Industri- og handelsministeriet, Ministeriet for videnskab og teknologi med fokus på Centeret for fremme af Alternativ Energi, og Skovbrugsministeriet m.fl. De konkrete aktiviteter vil omfatte støtte til udarbejdelse af politikker, lovgivning og strategier for disses implementering, herunder tiltag imod luftforurening, støtte til udbredelse af energiløsninger til gavn for landbefolkningen fortrinsvis baseret på vedvarende energiformer, støtte til fremme af energi-effektivitet og renere produktionsmetoder i industrier, støtte til jordforbedring og til lokale myndigheder og skovbrugsgrupper for at sikre forbedret skovforvaltning. Støtten til bekæmpelse af miljøforurening vil på den ene side fokusere på at statsinstitutioner har den fornødne viden og evne til at udarbejde og håndhæve miljølovgivningen og på den anden side sikre, at der forefindes træningsfaciliteter, hvor bl.a. den private sektor kan indhente den fornødne viden. Programmet vil løbe fra 2005 til 2010 med en samlet bevilling på ca. 325 mio. kr.

Demokrati, menneskerettigheder og god regeringsførelse: På menneskerettigheds- og demokratiområdet videreføres og styrkes en flerårig dansk indsats, hvor støtten er koncentreret om fremme af menneskerettigheder, reform af retsvæsenet, forbedring af valgsystemet, styrkelse af medierne, herunder især fattige og marginaliserede gruppers adgang til information og brug af medier, forbedring af de kasteløses situation samt korrupsionsbekæmpelse. Gennemførelsen af programmet til støtte for decentraliseringsprocessen er påvirket af den væbnede konflikt, og det nuværende danske program forventes forlænget til medio 2005, hvor anden fase ventes at træde i kraft. Den kommende fase af decentraliseringsprogrammet vil bl.a. fokusere på behovet for opbygning af den nødvendige kapacitet på lokalt niveau til at løse de udviklings- og genopbygningsopgaver, der forestår i en post-konflikt situation.

Inden for alle tre sektorer vil de tre tværgående emner, kønsaspektet, miljø og menneskerettigheder, blive inkorporeret i den danske støtte, ligesom programmerne vil blive gennemført under hensyntagen til den igangværende decentraliseringsproces.